

"Pokoli ez az ország" – politikai darab nyerte a politika által megnyomorított POSZT-ot

2013. június 15., szombat, 20:30 • Utolsó frissítés: 2013. június 15., szombat, 20:50

Szerző: [Stemler Miklós](#)

A Vigaszínház *Jóembert keresünk* című előadása bizonyult a XIII. Pécsi Országos Színházi Találkozó legjobb darabjának abból a versenyprogramból, amely válogatási elve leginkább az esetlegesség és a (kultur)politikai bornírtságnak való megfelelés lehetett. Az igazi színház lassan újra a föld alá húzódik.

Van, amikor az élet visszamenőleg olyan jelentésekkel ruház fel egy színpadi előadást, amelyre annak színpadra állítói nem is gondoltak volna. Ez történt a Vigaszínház -féle *Jóembert keresünkkel*, amely tavaly októberi bemutatójakor még nem volt pártállami lenyúlást szentesítő trafiktörvény, és a kisemmizett trafikosok sem írogattak leveleket kifosztásuk sikertörténetéről.

A színpadon a Nemzeti Együttműködés Rendszere

2012 októberében még semmi pikáns nem volt abban, hogy az öltönyös istenek dohányboltot juttatnak az egyetlen jó embernek, Sen Tének, ám a POSZT közönsége egy emberként horkant fel, amikor az Eszenyi Enikő által játszott angyali prostituált, Szecsuan (Magyarország) egyetlen jó embere bejelenti, hogy dohányboltot nyit, majd mivel jó ember, ingyen rizst is ad a bolt előző tulajának.

Így lesz egy ügyes, de zseniálisnak semmiképpen sem mondható Brecht adaptációból olyan színpadi élmény, ahol valóban átérezzük, hogy ez az ország pokoli, és ahol kényelmetlenül érezzük magunkat, amikor Sen Te a népet – minket – vádol közömbösséggel a nézőtér felé beszélve. A dohánybolt persze nem jó embernek való, így az arany szívű, bár kétségkívül naiv örömlányból könyörtelen (nemzeti) kapitalista válik, aki a hajléktalanszállót dohánygyárrá alakítja, és az általa kisemmizett embereket dolgoztatja.

A majdnem a Brecht drámával egy időben készült Chaplin filmet, a *Modern Times* idéző, tökéletesen megkoreografált gyárjelenet az előadás egyik csúcspontja, a másik pedig az angyali Sen Te és a hidegszívű Sui Ta karaktere között mesterien ugráló Eszenyi Enikő alakítása, aki megérdemelten kapott hatalmas ovációt az egyébként is igen lelkes közönségtől, és megérdemelten gyűjtötte be a legjobb női főszereplőnek járó díjat.

A jó színház a rossz színház

Bár a *Jó embert keresünk* hatásos, igen ötletes előadás, nehéz szabadulni attól az érzéstől, hogy néhány évvel ezelőtt esélye sem lett volna a legjobb előadás díj begyűjtésére. Fogós kérdés, hogy a magyar színházi élet pusztult le ennyire az elmúlt években, vagy a POSZT versenyprogramja, de valószínűleg mindkettőről szó van. Az úgynevezett jobboldali színházcsinálókat tömörítő Magyar Teátrumi Társaság tavalyi belépésével átalakított válogatási elvek a vidéki színházak reprezentációjának erősödését hozták magukkal, a korábbi POSZT-okat izgalmassá tevő független társulatok pedig lényegében eltűntek a programból – igaz, ezek a kormány kultúrpolitikája következtében már amúgy is eltűntek.

A kihalóban lévő függetlenek egyetlen képviselőjeként a legjobb rendezés díját Mundruczó Kornél *Szégyene* kapta. Mivel az összesen egy alkalommal játszott előadás egybeesett a Jó embert keresünkkel, sajnos ki kellett hagynunk, nem tudjuk megítélni a díj jogosságát, ám az biztos, hogy több vidéki előadás nehezen érthető módon került bele a versenyprogramba.

A Magyar Teátrumi Társaság vezetőjeként a vidéki színházak szószólójának szerepét felvállaló, júliustól a meleg fővárosban vendégszereplő Vidnyánszky Attila rendezéséről már megemlékeztünk, ám a POSZT mélypontja nem a maga nemében színvonalas előadás (amennyiben szerettük a Szeszélyes évszakokat és önfelédten tudunk kacagni azon, hogy az EU egy kupleráj, akkor ez a nekünk való előadás) volt, hanem a komáromi *III. Richárd*, amely az egybehangzó vélemények szerint fájoan amatőr volt. A teljesség kedvéért tegyük hozzá, hogy az előadás a határon túli kvóta részeként került a POSZT-ra, ami semmi jót nem jelent a felvidéki magyar színjátszó kultúra állapotával kapcsolatban.

Kopott ország, kopott színház

Némi meglepetésre a másik határon túli darab, Székely Csaba *Bánya trilógiájának* második része, a Bányavakság nem ismételte meg a Bányavirág tavalyi sikerét, „csak” a legjobb női és férfi mellékszereplő díját hozta el Nagy Dorottya és Bányai Kelemen Varga. A Vidnyánszky -féle Bolha a fülbe véleményünk szerint megérdemelten nem kapott egy díjat sem, a Nemzeti Színház Alföldi érájának utolsó versenydarabja, a Gothár Péter -féle Amphitryon pedig több kisebb díjat hozott el (legjobb dramaturg, legjobb 30 éven aluli színész).

Bár szöhetnek összeesküvés elméletet, a látottak alapján egyáltalán nem véletlen, hogy a *Jóembert keresünk* és a *Szégyen* mellett a harmadik nagy nyertes szintén egy budapesti darab, az Örkény Színház *Peer Gyntje* lett (legjobb férfi főszereplő, legjobb jelmez, legjobb zene). Ascher Tamás rendezése nem aktualizál, ellenben lassan hőmpolygó, kitűnő előadás, ami mai nyomorúságunk közepette is a lét metafizikai kérdései közelébe emel minket.

Némi reményt az OFF program jelentett, ahol a felolvasószínház keretében elhangzottak még izgalmas kortárs drámák, és a vitákat sem a kínos mellébeszélés jellemezte. Kifejezetten érdekes, a történelem és a színház határvidékén bolyongó beszélgetést hallhattunk például az ügynökkérdés színpadi feldolgozásáról a mind írónként, mind ügynökként igen sikeres, *szégyene* elől az önpusztításba menekülő Tar Sándor beszerzését feldolgozó dráma kapcsán – az 1999-ben az Élet és Irodalomban ülő Tar vitát pedig a Miskolci

Színház dramatizálta egy felolvasószínházi előadás keretében.

Összességében az idei POSZT igen kevésbé emelkedett el az idei Magyarországtól: kopott, néha álvádám, többnyire szorongó volt. Ezzel együtt a varázslat néha működött.

A XIII. POSZT díjazottjai

A szakmai zsűri díjai:

Legjobb előadás: **Bertolt Brecht: Jóembert keresünk** Rendező: Michal Dočekal, Vigszínház, Budapest

Legjobb rendezés: **Mundruczó Kornél** John Maxwell Coetzee – Mundruczó Kornél: Szégyen, Proton Színház – Trafó Kortárs Művészetek Háza, Budapest

Legjobb női főszereplő: **Eszenyi Enikő** Bertolt Brecht: Jóembert keresünk, Vigszínház, Budapest

Legjobb férfi főszereplő: **Polgár Csaba** Henrik Ibsen: Peer Gynt, Örkény István Színház, Budapest

Legjobb női mellékszereplő: **Nagy Dorottya** Székely Csaba: Bányavakság, Yorick Stúdió, Marosvásárhely – Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulat

Legjobb férfi mellékszereplő: **Bányai Kelemen Barna** Székely Csaba: Bányavakság Yorick Stúdió, Marosvásárhely – Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulat

Legjobb díszlet: **Ágh Márton** John Maxwell Coetzee – Mundruczó Kornél: Szégyen, Proton Színház – Trafó Kortárs Művészetek Háza, Budapest

Legjobb jelmez: **Nagy Fruzsina** Henrik Ibsen: Peer Gynt, Örkény István Színház, Budapest

Legjobb dramaturg: **Gáspár Ildikó** a budapesti Nemzeti Színház Heinrich von Kleist: Amphitryon című előadásának szövegváltozatáért, valamint az Örkény István Színház Henrik Ibsen: Peer Gynt című előadásának dramaturgiai munkájáért

Különdíj: **Matkó Tamás** az Örkény István Színház Henrik Ibsen: Peer Gynt című előadásának zenéjéért

A színész zsűri díjai:

Legjobb férfi alakítás: **Hunyadkürti György** Martin McDonagh: Vaknyugat, Csiky Gergely Színház, Kaposvár

Legjobb női alakítás: **Ecsedi Erzsébet** April de Angelis: Színésznők, Hevesi Sándor Színház, Zalaegerszeg

A Fidelio díjai (a színész zsűri döntése szerint):

A Legjobb 30 év alatti színész díját a színész zsűri az idei évben két színésznőnek ítélte.

Legjobb 30 év alatti színész: **Lovas Rozi** Tennessee Williams: A vágy villamosa, Miskolci Nemzeti Színház

Tenki Réka Heinrich von Kleist: Amphitryon, Nemzeti Színház, Budapest

A közönség zsűri díja:

Eszenyi Enikő a Vígszínház Bertolt Brecht: Jóembert keresünk című színművében nyújtott kiemelkedő alakításáért

 Ajánlom 89 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

© HVG Kiadó Zrt. Minden jog fenntartva.